

Uitgangspunten voor het bieden van brede ondersteuning en het opstellen van het plan van aanpak

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag

Januari, 2023

Versiebeheer	Doorgevoerde wijzigingen
Versie 1, januari 2023	
Versie 2, januari 2023	Inleiding aangepast, introductie hoofdstuk 2 aangepast, vraag/antwoord hoofdstuk 7 uitgebreid
Versie 3, februari 2023	Aanpassingen nav bespreking klankbordgroep en programmateam hersteloperatie rijk

Inleiding

Tussen 2005 en 2019 is bij een groot aantal ouders de kinderopvangtoeslag onterecht stopgezet door de Belastingdienst. Daarbij is gezinnen ongekend onrecht aangedaan. Sinds 2020 werkt de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) aan het financieel herstellen van het onrecht. Het rijks-brede programma bestaat uit financiële compensatie, een schuldenaanpak en brede ondersteuning door gemeenten. Veel ouders ondervinden ook andere gevolgen van de wijze waarop de terugvordering van de kinderopvangtoeslag heeft plaatsgevonden. Zij mogen rekenen op begrip, erkenning en ondersteuning. De herstelaanpak draagt bij aan recht doen richting deze ouders, erkenning en excuses vanuit de overheid en het ondersteunen bij het maken van een nieuwe start.

Brede ondersteuning gemeenten

UHT biedt naast financieel herstel geen aanvullende hulp en ondersteuning aan. Het rijk heeft daarom gemeenten gevraagd om brede ondersteuning te bieden aan (mogelijk) gedupeerde ouders en de kinderen van erkend gedupeerde ouders op vijf leefgebieden: financiën, wonen, zorg, gezin en werk. De ouder/kind heeft regie en keuzevrijheid bij deze ondersteuning. De VNG biedt gemeenten actief ondersteuning via onder andere handreikingen, besprekingen, regiobijeenkomsten, expertsessies en een landelijk herstellpunt. Daarnaast vertegenwoordigt de VNG de gemeenten bij onderhandelingen, lobby, ambassadeurschap, en treedt zij op als verbinder en expert richting het Rijk.

Over dit document

Dit document heeft als doel gemeenten handvatten te bieden bij het opstellen van het plan van aanpak en biedt houvast en helpt gemeenten om invulling te geven aan het bieden van brede ondersteuning aan ouders en kinderen van erkend gedupeerde ouders. Een eenduidige werkwijze, waarbinnen maatwerk geboden wordt, helpt ook bij het schetsen van de realistische verwachtingen over inzet van brede ondersteuning bij ouders. Een gesprek, wat de ouder/gezin wil bereiken met de brede ondersteuning, het plan van aanpak en de toekenning van dienstverlening (besluit van de gemeente) zijn daarbij sleutelementen. Op het moment dat ondersteuning aan ouders of kinderen in een plan van aanpak niet langer gemotiveerd kan worden, noch rekening gehouden hoeft te worden met beperkingen vanuit zelfstandigheid, netwerk en psychische of lichamelijke gesteldheid is dit een reden om de brede ondersteuning te beëindigen.

Landelijk programma herstel toeslagen

Deze handreiking maakt onderdeel uit van de documentatie van het landelijk programma herstel toeslagen voor gemeenten. Alle documentatie van het landelijk programma vindt u op vng.nl.

Heeft u vragen over de hersteloperatie? [Mail](#) of bel ons via 070 – 373 82 32.

Inhoud

1.	Aanleiding	5
2.	Brede ondersteuning.....	6
	2.1. Passende ondersteuning is maatwerk.....	6
	2.2. Ruimhartig ondersteunen – snel en adequaat.....	7
3.	Wettelijk kader en beschikken	8
4.	Uitgangspunten voor brede ondersteuning.....	10
	4.1. Uitgangspunten	10
	4.2. Ondersteuning bij het opstellen van een plan van aanpak in de praktijk	11
5.	Brede ondersteuning aan kinderen.....	13
6.	Einde van de brede ondersteuning aan gedupeerde ouders en kinderen	14
7.	Uitleg aan ouders of kinderen	15

1. Aanleiding

In de zomer van 2020 nam de toenmalig staatssecretaris contact op met de VNG om ouders die zich als gedupeerde ouder hadden gemeld te ondersteunen. Ouders gaven aan hulp nodig te hebben die de Belastingdienst niet kon bieden. Bijvoorbeeld op het gebied van het zoeken naar passend werk, schulden of gezondheid. Daarnaast is er rijksbreed de wens om ouders – onafhankelijk van de beoordeling door UHT – alvast op weg te helpen. Op 28 september 2020 leidde dit tot een akkoord tussen de VNG en de Belastingdienst/Toeslagen waarin werd opgenomen dat gemeenten (potentieel) gedupeerde ouders ondersteunen op de vijf leefgebieden (financiën, wonen, zorg, gezin en werk). Het college doet wat volgens het college nodig is voor het faciliteren van een nieuwe start na de toeslagenproblematiek. Zodat ouders en hun kinderen (emotioneel) kunnen herstellen van de gevolgen van de terugvordering. In de praktijk zijn gemeentelijke professionals gemandateerd. Ruimhartigheid en een bijdrage leveren aan het herstellen van het vertrouwen in de overheid zijn belangrijke uitgangspunten van de hersteloperatie.

Voor elke ouder/kind, en voor het gezin, die toegang wenst tot de brede ondersteuning wordt een plan van aanpak opgesteld. Het plan van aanpak is randvoorwaardelijk voor de inzet van voorzieningen. Het is dus niet mogelijk om ondersteuning te bieden zonder dat hier een gemotiveerd plan van aanpak aan ten grondslag ligt. Tevens biedt het plan van aanpak de basis voor de financiële dekking die geboden wordt vanuit het rijk. Er wordt altijd maatwerk geleverd; wat voor de ene situatie een passende oplossing is, is niet automatisch passend in een andere situatie. Om passende ondersteuning te kunnen bieden, is het belangrijk dat de ondersteuner en de ouders/kinderen met elkaar in gesprek zijn over waar de behoefte ligt en welke obstakels er ervaren worden om weer te kunnen participeren in de samenleving. De uiteindelijk toegekende ondersteuning wordt vastgelegd in een plan van aanpak.

Het toekennen van voorzieningen in een plan van aanpak is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dat betekent dat in het plan van aanpak wordt gemotiveerd en overwogen waarom de inzet nodig is om een nieuwe start te faciliteren. Gemeenten hebben aangegeven dat zij het belangrijk vinden om goed aan ouders/kinderen en hun gezinnen uit te kunnen leggen op basis van welke afwegingen brede ondersteuning verleend wordt. Het plan van aanpak is hier het aangewezen middel voor. Een beschikking dient schriftelijk te worden verstrekt aan de betrokkene. Wat betekent nu ‘brede ondersteuning’? Wat bedoelen we met ‘ruimhartig’ en hoe wordt de afweging gemaakt tot passende ondersteuning aan ouders/kinderen en hun gezinnen?

In dit document vindt u handvatten voor de uitvoering van de brede ondersteuning, het opstellen van het plan van aanpak en daarmee het bieden van herstel aan ouders en kinderen.

2. Brede ondersteuning

Bij het bepalen welke ondersteuning wordt ingezet c.q. welke voorzieningen worden toegekend geldt slechts één kader, namelijk dat de ingezette ondersteuning bijdraagt aan het faciliteren van een nieuwe start. Dit biedt gemeenten ruimte om zonder belemmeringen maatwerk te bieden. Er zijn wel randvoorwaarden. Zo moet de ondersteuning gemotiveerd worden in een plan van aanpak en een bijdrage leveren aan de doelstellingen die leiden tot het faciliteren van een nieuwe start.

2.1. Passende ondersteuning is maatwerk

Gemeenten faciliteren ouders/kinderen en hun gezinnen die in aanmerking komen voor de brede ondersteuning bij het maken van een nieuwe start. Een start die nodig is om (emotioneel) te herstellen van de gevolgen die zij ondervinden van de terugvordering van de kinderopvangtoeslag. De ondersteuning is vrijblijvend. Dat betekent dat de ouder of het kind de regie heeft om al dan niet gebruik te maken van het ondersteuningsaanbod van gemeenten.

De hersteloperatie in de breedte is gericht op het recht doen aan gedupeerde ouders en hen te helpen om een nieuwe start te maken. Dit biedt gemeenten ruimte om maatwerk te bieden zonder dat zij hierbij belemmerd worden door bijvoorbeeld inkomens- of vermogensvoorwaarden. Er zijn voor de hersteloperatie 5 leefgebieden vastgesteld, op basis waarvan de brede ondersteuning wordt uitgevoerd. Deze vijf leefgebieden sluiten aan bij de reguliere wettelijke taken van gemeenten.

De algemene (rijksbrede) maatschappelijke doelstellingen op de vijf leefgebieden zijn:

- Wonen: veilige en betaalbare plek om te wonen;
- Financiën: in staat zijn om een financieel gezonde huishouding te voeren;
- Gezin: samenleven en opgroeien in een veilige omgeving waarbinnen kinderen zich kunnen ontwikkelen;
- Zorg: welzijn vanuit lichamelijke en geestelijke gezondheid;
- Werk: duurzaam kunnen participeren in een arbeidsproces en met minimaal de beschikking over een startkwalificatie.

Qua het behalen van doelstellingen wijkt de brede ondersteuning niet af van de reguliere ondersteuning die gemeenten al bieden aan ál hun inwoners. Het verschil is gelegen in de snelheid en de ruimte die het rijk biedt voor ondersteuning aan deze specifieke doelgroep. Gemeenten kunnen zonder de reguliere inkomens- of andere voorwaarden ondersteuning toekennen om snel en adequaat de nieuwe start te faciliteren gekoppeld aan deze maatschappelijke doelstellingen.

Maatwerk voor het kunnen maken van een nieuwe start

De ondersteuning is gericht op het kunnen maken van een nieuwe start. Hoe die nieuwe start er uit ziet en wat nodig is om een nieuwe start te kunnen maken, is maatwerk. Aan de hand van het gesprek wordt de hulpvraag in kaart gebracht en wordt besproken wat nodig is. In het voorbeeld waarbij ondersteuning gewenst is om te komen tot het (kunnen) voeren van een financieel gezonde huishouding, zal afhankelijk van de situatie van ouder/kind ondersteuning ingezet worden. In de ene situatie kan de inzet van een budgetcoach passende ondersteuning zijn en zal in een andere situatie een andere oplossing passend zijn om ditzelfde doel te behalen. Hoe te komen tot het behalen van de maatschappelijke doelstelling op dit leefdomein - en daarmee de inzet van voorzieningen – is maatwerk.

2.2. Ruimhartig ondersteunen –tijdig en adequaat

Gedupeerde ouders en hun kinderen hebben vaak niet alleen financiële gevolgen ondervonden. Er zijn vaak ook problemen op andere leefgebieden ontstaan. Gemeenten ondersteunen hen – indien dit gewenst is door ouder/kind - ruimhartig. Maar wat verstaan we nu onder ruimhartige ondersteuning? De memorie van toelichting van de Wet hersteloperatie¹ geeft hierin richting. Hierin wordt het belang van ‘tijdig en adequaat’ benadrukt. De wet geeft medewerkers handlingsruimte: zonder kaders vanuit de reguliere wetgeving op de verschillende leefdomeinen kunnen zij doen wat nu nodig is. Een ouder hoeft niet langs verschillende gemeentelijke loketten voor het indienen van verschillende aanvragen. Het stelt gemeenten in staat om snel te handelen en benodigde expertise in te zetten. Immers er is maar één kader, namelijk dat de inzet nodig is voor het kunnen maken van een nieuwe start na de toeslagenaffaire. Adequaat refereert aan passend (redelijk/noodzakelijk) – op de juiste manier handelen - voor de specifieke situatie – gegeven het moment. In hoofdstuk 3 worden handvatten gegeven voor het motiveren van adequate inzet van ondersteuning.

¹ Wet hersteloperatie toeslagen: ruimhartigheid gaat boven precisie en doelmatigheid. Het belang van tijdig en adequaat helpen weegt zwaar. Zwaarder dan overcompensatie.

3. Wettelijk kader en beschikken

In het bestuursrecht worden beslissingen genomen. Wanneer deze beslissingen rechtsgevolgen in het publiekrecht hebben, spreken we over besluiten. Hebben de besluiten een concrete strekking (zien ze op een concreet geval) dan spreken we over beschikkingen. Het nemen van een besluit (een beschikking) valt onder de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Binnen het proces van het bieden van brede ondersteuning zijn twee momenten te onderscheiden met juridische betekenis:

1. **De toegang tot de brede ondersteuning;**
 - a. Niet iedere inwoner ontvangt brede ondersteuning. Alleen aangemelde ouders en hun gezin, gedupeerde ouders en hun gezin en kinderen die in aanmerking komen voor de kindregeling² en hun gezin kunnen zich bij de gemeente melden. Voordat de brede ondersteuning wordt verleend, wordt als wordt vastgesteld of de persoon binnen deze doelgroep valt. Indien de ouder of het kind wordt toegelaten tot de brede ondersteuning bestaat de beschikking uit het plan van aanpak. Het plan van aanpak bevat een omschrijving welke hulp aangeboden wordt.
2. **Het al dan niet toekennen van niet vrij toegankelijke voorzieningen in het plan van aanpak;**
 - a. Het college biedt brede ondersteuning aan op de vijf leefdomeinen. De gemeente kent voorzieningen toe die nodig zijn voor het faciliteren van een nieuwe start. In het plan van aanpak kunnen voorzieningen worden beschreven die voor elke inwoner toegankelijk zijn, zoals het consultatiebureau, of voorzieningen die specifiek aan de ouder of het kind wordt toegekend. In het laatste geval spreken we over niet vrij toegankelijke voorzieningen. Het toekennen van niet vrij toegankelijke voorzieningen veronderstelt altijd een verleningsbeslissing op basis van een beoordeling door de gemeente van de persoonlijke situatie en behoeften. Dit doet het college - of de gemandateerde namens het college – via het plan van aanpak. Het plan van aanpak is daarmee een beschikking. Dit betekent ook dat bezwaar- en beroep openstaat. Daarmee wordt de rechtsbescherming van de aangemelde ouder of het kind gewaarborgd.

De status van het plan van aanpak als beschikking betekent ook dat, wanneer de wijziging van het plan van aanpak een wijziging van de rechtspositie van de inwoner tot gevolg heeft, er een gewijzigde beschikking dient te worden afgegeven. Hier staat wederom bezwaar en beroep open. Op onze website is een [format voor de beschikking](#) gepubliceerd. Het plan van aanpak hoeft niet ondertekend te worden door de aanvrager.

Motiveren

Omdat het toekennen van niet vrij toegankelijke voorzieningen in het plan van aanpak een beschikking is, is het belangrijk dat wordt gemotiveerd waarom de inzet van de voorziening nodig

² [Kindregeling](#), opgenomen in de Wet hersteloperatie toeslagen onder afdeling 2.2.

en passend (adequaat) is voor het maken van een nieuwe start. Het plan van aanpak biedt inzicht aan de (aangemelde) ouder of het kind welke voorzieningen om welke redenen aan hem of haar worden verstrekt.

Om ondersteuning toe te kennen, moet een medewerker de nodige inzet motiveren in het plan van aanpak. Door de huidige situatie in kaart te brengen en daarbij vast te stellen wat een nieuwe start voor deze specifieke ouder/het kind/het gezin betekent, wordt de ondersteuningsbehoefte in kaart gebracht. Hierbij kunnen de volgende aspecten besproken worden - en worden meegenomen in de afweging voor het al dan niet toekennen van voorzieningen:

- Veiligheid
- Gezondheid
- Voorkomen huisuitzetting
- Voorkomen afsluiten gas/water/licht
- Bijdrage aan ontwikkeling
- Bijdrage aan zelfstandigheid
- De huidige psychische en lichamelijke gesteldheid
- Het netwerk
- Levert een bijdrage aan herstel van vertrouwen in de overheid

Op deze wijze wordt de brede ondersteuning gemotiveerd en uitgelegd aan de ouder of het kind. Het plan van aanpak draagt op deze wijze in belangrijke mate bij aan het bieden van rechtsbescherming – en daarmee aan het herstel van vertrouwen in de overheid.

Schematisch ziet het proces voor de brede ondersteuning met deze twee momenten van juridische betekenis er als volgt uit:

4. Uitgangspunten voor brede ondersteuning

Brede ondersteuning wordt op basis van maatwerk ingezet. Of anders gesteld juist geen gelijke behandeling, maar ongelijke behandeling om elk individu passend te ondersteunen. Gemeenten bieden maatwerk, maar wel volgens dezelfde uitgangspunten. Hierbij is de ondersteuning gericht op (emotioneel) herstel en het gehele gezin weer zelfstandig te laten participeren in de maatschappij. Er is ruimte om snel en adequaat (ruimhartig) obstakels weg te nemen om dit doel te bereiken.

4.1. Uitgangspunten

Op basis van de informatie uit de voorgaande hoofdstukken formuleren we onderstaand de uitgangspunten voor de brede ondersteuning:

- Ouders en kinderen hebben recht op brede ondersteuning
 - Om de doelstellingen voor brede ondersteuning te behalen, kunnen hieraan ondersteunend middelen worden verstrekt.
 - Het recht op brede ondersteuning staat niet gelijk aan een recht op spullen. Het verstrekken van middelen kan wel onderdeel zijn van de invulling van de brede ondersteuning.
- Gemeente ondersteunen ruimhartig bij het faciliteren van een nieuwe start
 - Gemeenten worden bij de inzet van voorzieningen niet belemmerd door bijvoorbeeld inkomens- of vermogenstoetsen.
 - Gemotiveerd wordt dat de inzet van voorzieningen nodig is voor het faciliteren van een nieuwe start. Wens v.s. noodzaak is onderdeel van de afweging.
- Het plan van aanpak is randvoorwaardelijk.
 - Brede ondersteuning wordt enkel verleend vanuit een plan van aanpak op de vijf leefgebieden financiën, wonen, zorg, gezin en werk
 - Het plan van aanpak wordt schriftelijk verstrekt aan ouder/kind
- Gemeenten hebben de vrijheid om – op basis van een plan van aanpak – alle mogelijke dienstverlening in te zetten die nodig is voor het maken van een nieuwe start
- De hulpvraag en de behoefte wordt samen met de ouder en/of kind opgesteld

- Welke ondersteuning passend is en wordt toegekend, wordt bepaald door (de namens) het college van B&W (gemandateerde).
- Het ontvangen compensatiebedrag of de tegemoetkoming wordt niet gebruikt bij de afweging om een dienst of verstrekking in te zetten
 - Het compensatiebedrag is immers opgebouwd uit enerzijds het (onterecht) teruggevorderde bedrag en anderzijds als vergoeding voor de geleden materiele en immateriële schade. Het compensatiebedrag kijkt daarmee naar het verleden: het gaat om reeds geleden schade. De brede ondersteuning kijkt vooruit: wat heeft de ouder of het kind nodig om een nieuwe start te maken. Er wordt in beginsel geen onderscheid gemaakt tussen een aangemelde of reeds als gedupeerd erkende ouder.
 - De wens tot brede ondersteuning vanuit gemeenten is deels ontstaan om – buiten de doorlooptijden bij UHT om – ouders op weg te helpen.
- Ondersteuning aan (mogelijk) gedupeerde ouders en kinderen wordt volledig vergoed door het rijk.
- Voortzetting van ondersteuning voor niet als gedupeerd erkenden vindt plaats vanuit regulier kader (wettelijke taak).

4.2. Ondersteuning bij het opstellen van een plan van aanpak in de praktijk

4.1.1. Het bieden van achtervang aan de uitvoering

Het bieden van brede ondersteuning is een nieuwe manier van ondersteunen door gemeenten. Er is geen zelfredzaamheidstoets, geen harde vermogens- of inkomensgrenzen noch zijn er grenzen gesteld aan de uitgifte van gemeenten. Deze andere manier van werken, denken én motiveren, kan in de praktijk als lastig worden ervaren. Het bieden van interne waarborgen is daarbij prettig. Denk hierbij aan:

1. Het onderscheiden van categorieën bij het toekennen van mandaat.
 - a. Om te voorkomen dat alle opgestelde plannen van aanpak (beschikkingen) door het college worden ondertekend, worden de uitvoerend medewerkers gemandateerd. Bij het verlenen van mandaat kunnen diverse categorieën worden opgenomen. Hierbij kan gedacht worden aan:
 - i. Toekennen van voorzieningen met een waarde tot €500,- direct door de uitvoerend medewerker;
 - ii. Toekennen van voorzieningen met een waarde tussen de €500,- en €1500,- door ten minste twee uitvoerend medewerkers (vier-ogenprincipe);
 - iii. Toekennen van voorzieningen met een waarde van meer dan €1500,- afdelingsleider/manager/teamleider
2. Het organiseren van een terugkerend casuïstiek overleg;
 - a. Een casuïstiekoverleg biedt ruimte om – geanonimiseerd – dilemma's te bespreken en daarbij gebruik te maken van de expertise van collega's. Daarnaast helpt het om met elkaar de neuzen dezelfde kant op te houden.
3. Contact met de buurgemeente;

- a. Een van de krachten van de brede ondersteuning is dat gemeenten maatwerk kunnen bieden voor ondersteuningsvragen – waarbij de vraag zelf of de oplossing in gevallen regio-gebonden is. Een samenwerking tussen regiogemeenten biedt niet alleen kans om kennis en expertise te bundelen, maar voorkomt ook dat er regionaal verschillende interpretaties ontstaan. Nog geen contact met de buurgemeente? De procesbegeleider van de VNG kan je hierbij helpen.
4. Contact met de VNG
 - a. Vanuit de VNG ondersteunen we én denken we graag mee. Het ondersteuningsteam is te bereiken via hersteloperatie@vng.nl of 070 –373 82 32.

4.1.2. Inzet externe onafhankelijke ondersteuning bij opstellen plan van aanpak

Voor een aantal ouders geldt dat het vertrouwen in de overheid/gemeente zo laag is dat dit effect heeft op het komen tot een overeengekomen plan van aanpak. Inzet van een onafhankelijke persoon/entiteit kan de partijen helpen. Denk hierbij aan:

1. Inzet van een onafhankelijke cliëntondersteuner
2. Bijstand vanuit een ervaringsdeskundige/lotgenoot
3. Ondersteuning via de ombudsman van de gemeente
4. De route van het indienen van een klacht via de klachtenprocedure die onafhankelijk getoetst behandeld wordt

5. Brede ondersteuning aan kinderen

De brede ondersteuning aan kinderen van gedupeerde ouders wordt op dezelfde wijze uitgevoerd als voor de ouders. Gemeenten vinden het belangrijk om kinderen een duurzaam perspectief te bieden. Een opleiding op niveau van startkwalificatie is daarbij de (wettelijke) ondergrens. Dit verhoogt de kans op een baan.

Bij voortijdig afgebroken opleiding of bij opleidingswensen wordt een plan opgesteld, waarbij gekeken wordt naar:

- De opleidings- en werkwensen van het kind
- Mogelijkheid voor inzet van DUO studiefinanciering
- Hoogte van eigen inkomen (bij)baan en toeslagen
- Aanvullende ondersteuning (maatwerk: zorgverzekering, inkomen, studiegeld, lesmateriaal, etc.)

Geen schuldenaanpak voor meerderjarige kinderen

Anders dan bij de gedupeerde ouder en diens toeslagpartner, is er geen schuldenaanpak voor meerderjarige kinderen van erkend gedupeerde ouders. De schulden voor minderjarige kinderen kunnen worden meegenomen bij de schulden van ouders. Dat betekent dat er bij financiële zorgen en/of schulden in het plan van aanpak wordt vastgesteld wat nodig is voor het kunnen maken van een nieuwe start. In de [handreiking Kindregeling](#) is meer achtergrondinformatie te vinden en worden concrete handvatten geboden voor de praktijk.

6. Einde van de brede ondersteuning aan gedupeerde ouders en kinderen

Het is evident dat gemeenten een bijdrage kunnen leveren aan (emotioneel) herstel door het faciliteren van een nieuwe start. Ook geldt dat voor een deel van de gedupeerde ouders en hun kinderen van volledig herstel geen sprake kan zijn en zij gedurende een lange periode ondersteuning kunnen vragen. Daarmee ontstaat de uitvoeringsvraag ‘tot wanneer’ de gemeente de doelgroep blijft ondersteunen. Wanneer is de nieuwe start aan gedupeerde ouders/kinderen bereikt? Wanneer wordt geacht dat de ouder/het kind gebruikt maakt van het reguliere ondersteuningsaanbod van gemeenten?.

Uitvoering

Op dit moment stelt het rijk gemeenten in staat om tot eind 2025 brede ondersteuning en nazorg te bieden. Tot zover de huidige feitelijk einddatum. Huidige einddatum, want op het moment van schrijven is wetgeving in de maak voor een tegemoetkoming aan ex-toeslagpartners. In deze regeling wordt voorzien in brede ondersteuning voor de ex-toeslagpartner en diens gezin vanaf de zomer 2023. Daarmee is het aannemelijk dat de einddatum voor de brede ondersteuning aan doelgroepen opschuift.

Nieuwe start bereikt?

Ook hier is maatwerk de sleutel. Op het moment dat ondersteuning aan gedupeerden in een plan van aanpak niet langer gemotiveerd kan worden, noch rekening gehouden hoeft te worden met beperkingen vanuit zelfstandigheid, netwerk en psychische of lichamelijke gesteldheid (zie hoofdstuk 2) is dit een reden om de brede ondersteuning te beëindigen. Het is evident dat gemeenten een bedrage kunnen leveren aan (emotioneel) herstel door het faciliteren van een nieuwe start, maar dat voor een deel van de gedupeerde ouders en hun kinderen van volledig herstel geen sprake kan zijn en zij gedurende een lange periode ondersteuning kunnen gebruiken.

7. Uitleg aan ouders of kinderen

'Ik heb recht op ...'

Er is recht op brede ondersteuning voor de doelgroep aangemelde en gedupeerde ouders (en hun gezin) en de kinderen behorende tot de reikwijdte van de Kindregeling. Met ouder/kind wordt de vraag voor ondersteuning geïventariseerd. De uiteindelijk toegekende ondersteuning (geboden hulp) wordt opgenomen in een plan van aanpak. In het plan van aanpak wordt gemotiveerd opgenomen waarom de toekenning nodig is om een nieuwe start na de toeslagenproblematiek te kunnen maken. Het is mogelijk dat middelen onderdeel uitmaken van de brede ondersteuning. Andersom is niet mogelijk: er worden geen middelen verstrekt zonder dat deze gekoppeld zijn aan een doel in een plan van aanpak - en dus zonder motivatie of afweging.

Ouder: 'Ik heb recht op de Spuk'

De Spuk (specifieke uitkering) is een beleidsregeling waarmee de rijksoverheid geld beschikbaar stelt aan gemeenten om specifiek rijksbeleid uit te voeren. In dit geval het opzetten en uitvoeren van de brede ondersteuning aan de doelgroepen kinderopvangtoeslag. In de Spuk wordt geregeld voor welke doeleinden middelen ter beschikking worden gesteld en op welke wijze deze verantwoord moeten worden. Gemeenten moeten alle gemaakte kosten en de doelmatigheid daarvan jaarlijks verantwoorden. Ouders kunnen geen rechten ontleen aan de Spuk of direct aanspraak hierop maken. De Spuk is de wijze waarop gemeenten gefinancierd worden om hun werk met betrekking tot brede ondersteuning voor ouders in de hersteloperatie uit te voeren.

Vergelijken van ter beschikking gestelde ondersteuning tussen ouders

Wanneer behoefte is aan ondersteuning door de gemeente wordt met elke ouder/kind wordt de ondersteuningsvraag geïventariseerd. Per leefdomein wordt gekeken wat voor die ouder/kind en hun gezin nodig is voor het maken van een nieuwe start. Wat de ene ouder/nodig heeft is niet één op één van toepassing op een andere ouder. De gemeente besluit wat adequate hulp is en kent deze toe met een toelichting in een plan van aanpak. Er wordt aangegeven op welke wijze de toekenning (hulp) bijdraagt aan de doelstellingen in het plan van aanpak. Er wordt bij de toekenning ook rekening gehouden met persoonlijke omstandigheden van de ouder/kind en het gezin. De brede ondersteuning is maatwerk.

Verzoeken tot het achteraf vergoeden van kosten die de ouder zonder plan van aanpak heeft gemaakt.

De brede ondersteuning is altijd gekoppeld aan een doelstelling op een of meerdere leefdomeinen in een plan van aanpak. Het plan van aanpak is een voorwaarde. De verstrekking moet – gekoppeld aan die doelstelling – in het plan van aanpak gemotiveerd worden. De gemeente kijkt naar de situatie nu – op het moment dat de ouder zich meldt bij het loket. Wat is er nodig? Kosten worden dus achteraf niet vergoed, want deze werkwijze sluit niet aan bij de uitgangspunten voor brede ondersteuning. Wanneer de gemeenten wel achteraf een wensenlijstje zou vergoeden is dit vergelijkbaar met inkomensondersteuning. Dit is geen onderdeel van de brede ondersteuning.